

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrație tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47

Corespondențele sunt a se adresa la:
Redacție „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu litere garmon — și timbru de 30 cr. pentru
care publicare.

Prenumerări nouă la „Telegraful Român”.

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1883, cu prețul cel mai moderat ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerație se trimit mai cu înlesnire pelângă asigurări postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime se fie scris bine, ca să se poată ceta.

Se atrage atenția on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșește cu ultima Decembrie 1882, așa încă din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie expeditura silită a sista, sau a întărdirii cu expedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) Înlesnire foarte mare în expediție se face prin lipirea unei fași de adresă dela abonamentul ultim.

Efectele maghiarizării.

Este o mare nefericire pentru un stat, când sferile mai înalte politice perdează din vedere interesul și binele comun, declară răsboiu pe față tuturor elementelor din stat spre a ridica prin nimicirea lor pre o mică parte a populației statului. Aceasta se întâmplă în Ungaria, unde reunuiile de maghiarizare s-au estins ca o rețea pretutindenea spre a stirpi toate naționalitățile de aici și deasupra ruinelor să se înalte națiunea maghiară. Este o mare nefericire aceasta, căci tendența de maghiarizare cu ori ce preț și-a ajuns acum culmea, și ea e în contra noștrii statului nostru poliglot, și în contra naționalei sănătoase, e o tendență, carea se forțează pe toate terenele vieței publice, și în tot momentul se lovesc de realitate, care o desfășă în modul cel mai eclatant.

Diarul nostru și-a ținut de datorință patriotică a fi în enoul întâmplărilor de toată ziua, și n'a pregetat a reproduce opinioanele foilor ungurești cu privire la acest obiect. Si mai ales înalta politică de stat reproducă de „Pesti Napló” ne-a luminat

pe deplin. Scim cu cine avem de lucru, și la ce avem să ne așteptăm.

Era o vreme, când noi presupuneam la politicii maghiari rățiune și minte sănătoasă. Era o vreme când mai credeam în valoarea legilor sănătoase, căci în statele moderne civilisate legile sănătoase sunt garanție și cetățenii se cred în drept a aștepta loialor execuții. Astăzi ne am luminat pe deplin. Si dacă ne mai ocupăm de acest obiect, o facem aceasta în firmă convingere, că ne împlinim prin aceasta datorința față de patria comună, care ar trebui să fie dulcea mamă a tuturor.

Trecem preste toate căte s-au facut dela 1868 încolo în favorul maghiarizării naționalităților. Trecem peste toate, căci ele sunt lucruri cunoscute astăzi în întreaga Europă. Ne vom ocupa numai de cele mai recente, multele reunui de maghiarizare

Darele maghiare pretind că fie care suflare omenească din Ungaria să se maghiariseze. Aceasta o pretinde ideea de stat unguresc. Căci după ei e maghiar pământul pe care umblăm, e maghiară pânea ce mânăcăm, e maghiară apa ce bem, e maghiar aerul ce inspirăm, cu un cuvânt toate și totul sunt maghiare. Ergo se maghiarism până nu va fi târziu, se facem acuma, ceea ce am întrelăsat de a face până acuma. E reson de stat maghiarism, aşa dară înainte.

Să stăm puțin în loc. Avem legi sănătoase care garantează fie cărei naționalități libera dezvoltare în direcție națională. Trăim în ultimul patru al secolului al 19 și simțemul național și-a ajuns culmea perfectă. O mică privire asupra grupării statelor în peninsula balcanică ne va convinge despre aceasta. Dacă în Ungaria numai au valoare legile, care ne garantează libera dezvoltare națională; dacă s'a declarat răsboiu tuturor naționalităților din Ungaria, și nu mai avem scut sub legile sănătoase, ne-a mai rămas un puternic scut, și acesta este simțul nostru național. Suntem măreți cu naționalitatea noastră română. Si aceasta o spunem fraților maghiari franc, fără nici o rezervă. Suntem români, și vom fi români. O mărturisim aceasta fără sfială, deși se vor supera pentru sincera noastră mărturisire. Si din noi nu vor face unguri în veci. Prin dechiararea de răsboiu naționalității noastre multe vor ajunge. Vor jigni buna înțelegere dintre noi — poprul nostru și poporul maghiar, ne vor răpi linisteoa noastră suflătoare, ne vor face se credem, că legile sănătoase nu mai au valoare în Ungaria, toate le vor

putea face, noi însă vom rămâne români, consci de puterea noastră vitală, consci de demnitatea noastră de român.

Reuniunile de maghiarizare trebuie să fie un cerc etat căci ele se fac sub auspiciole guvernului. Si căt timp mai are valoare egală îndreptățire în stat ne considerăm și noi egali maghiarilor. Si vom începe și noi cu formarea de reunui pentru conservarea naționalității noastre, căci dacă e permis maghiarilor a ataca, nouă incă ne va fi permis a ne apăra. Si astfel situația ar fi destul de clarificată.

Revista politică.

Sibiu, în 8 Ianuarie 1883.

Moartea contelui Wimpffen, ambasador în Paris, a dat ansa la fel de feliu de combinații referitor la fitorul ambasador. În legătură cu cele publicate în numărul precedent a acestui dijariu despre persoana contelui Andrassy, pe care asemenea l'au adus în combinație pentru numitul post, dăm loc celor cuprinse într'un articol de fond din „Deutsche Zeitung“ Nr 3962 din 14 Ianuarie a. c. relativ la acest punct. Articolul numit sună astfel:

„Chiar și o foarte mare engleză înregistrează scirea despre eventuala denumire a contelui Kalnoky în locul contelui Wimpffen în Paris. Scirea aceasta precum se pare, n'are nici o basă reală; dar oare din cari motive se ocupă lumea cu consecință minuțioasă de cestiuni diplomatice, cari ar avea să se concreadă în străinătate, de departe de Viena contelui Kalnoky. Si oare de ce nu se respandiră atari faime și pe timpul în care conducea afacerile externe domnul de Haymerle? La curtea austriacă e tare încă partida rusofilă. Membri acestei partide pot să se desmerde încă în suvenirile dulci din tinerețe a timpului, pe cănd părtinea absolutismul european Tarul. Se poate se nu fie în stare partida aceasta în alianță cu clericalii și cechii a apăra nejignită poziția contelui Kalnoky?“

În sprințul acesta a contelui Kalnoky zace și secretul, cum de poziția lui e atât de slabă. Aliații numiți, nu i vorbă, o se fie în stare a oferi contelui Kalnoky într'una sau într'ală întrebare servitul lor cu succes; astfel de serviri însă nu se pot mesura cu imperativile politice europene. Diferența intereselor austriace și rusesci, precum și seriositatea principală, cu care privesc atât principalele Bismarck cât și contele Ignatief deosebirea

FOITA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare 2).

— Ei bine, să trăiască Dumneșeu! — dice el foarte serios, aceasta ne probează că coboldii s-au instalat aici, și de ar avea bunătatea a mi se arăta, mie, care de cănd sunt am tot dorit a face cunoștința lor, fără a putea zări vr'o dată batăr unul, măști felicită cu atât mai mult de a-mi fi ales odaia aceasta, în care o se dorm sub protecția lor amabilă.

— Nu, domnule doctor, nu, replică Ulf, aici nu sunt coboldi; acesta este un loc trist și blâstemat, Dta o săi bine, un loc, unde vin stăriile lor și deranjăză și strică tot ca ființele necurate ce și sunt, precând mititei coboldi sunt amicii omului, ei nu cugetă la altceva, decât a le face servitii. Ei nu duc nimic cu sine...

— Din contră, ei aduc! Le scu toate, jupăne Ulfă dară cine și spune că n'am și eu în serviciul meu particular, un cobold, care mi-a premers aici?

El va fi luat luminarea, ca să facă foc, și ca să afu, sosind aici o odaie încăldită; el mi-a fi deschis poarta, sciind că tu esci un mare poltron și că tu mai fi facut să aștepți mult; în sfîrșit el te va însotii și-i va ajuta să mi aducă ceva de cină, dacă vei arăta voie bună spre aceasta, căci tu știi că coboldii nu iubesc oamenii neglijenți și că ei servesc numai pe aceia, cari au voință bună de a servi pe alții.

Lămurirea aceasta aduse ceva linisec în cei doi auditori; Nils îndrăznă a vizita cu ochii săi cei mari albastri, păreții salei și Ulf, după ce și dădu o cheie, care deschidea serinul din odaia păzitoșului, se hotără să merge să-i gătească ceva de cină.

— Ei, Nils dice advocatul cătră micul său lacheu noi nu vedem cu felinarul acesta miserabil, ce nila să lasă; vei face paturile mai târziu: până una alta despachetează geamantanul. Pune-l pe masă.

— Ei domnule Doctor, dice băiatul, nu-l voi putea ridica singur, că e prea greu!

Bine dici, replică advocatul sănătii întrânsul, și aceste sunt foarte grele.

El puse însuși, nu fără osteneală, geamantanul pe un scaun dicând;

— Adă, dară traista cu hainele N'am adus decât cele indispensabile nu va figrea. Nils ascultă, însă nu poate desface traista.

— Te am creut mai isteș! dice advocatul cam nerăbdător. Mătușa ta îmi spunea...

Cred că tea prea lăudat buna Gertruda!

— O! replică băiatul, eu scu foarte bine deschide geamantanele, dacă nu sunt incuite... Dară spune mi domnule Goefle adevărat este că dta ai un cobold?

— Un ce? un cobold? Ei! da îmi uităsem! Tu credi dară în cobolđi băiete?

— Da dacă sunt de aceia. Așa i că ei nu sunt rei?

— Nu, mai cu samă pentru că ei nici nu există. A, Dta chiar ai dis...

Am dis-o ca să-mi bat joc de nătărul acela. Pe tine, Nils nu voiesc să te cresc în astfel de prostii. Tu scii că nu voiesc să face din tine numai servitor eu voiesc a-ți să cresc și minte dacă voi putea

— Totuși domnule Goefle, mătușă-me crede tare în spirite, bune și rele!

— Guvernanta mea crede în astfel de ființe? Înaintea mea nu să laudă cu de aceste! Vezi cum ne amețesc oamenii? Ea se face cu minte cănd am timp de a povesti cu dênsa... Dară nu, nu, ea nu crede în de acese, ea vorbesce numai aşa. ca să te înveselească!

— Dar aceste nu me veselesc îmi face frică! nu pot adurmi!

— În cazul acesta, ea n'are drept. Da ce faci? Așa se desface o traistă, risipind toate pe jos? Așa te a invetărat părintele dela Falun servitul?

— Dar domnule Goefle, eu n'am servit pe părintele. El m'a luat numai la sine ca să mă joc cu băiatul

dintre lumea germană și slavă, îsbesc fără milă în legăturile, prin cari se credeau legăți amicilor absolutismului de dincolo și cei de dincoace de Weichsel. Dacă bat la ușă întrebările cele mari ale secolului, coteriile nu sunt în stare să le denegă intrarea. Se cere un om întreg și o programă chiară, spre a putea conduce cu succes politica esternă. Amicitia cu Germania — amicitia cu Rusia, eată doi poli. Politica austriacă trebuie se graviteze spre unul din acestia. O cătinare mai în dreapta mai în stânga ar isola numai monarchia. Ea ar deveni în modul acesta impotentă față cu conflictele europene și i s-ar repeta poziția critică, ce o avu pe timpul resboiului de Crimea din vina contelui Buol.

Precum se cătină ați contele Kalnoky între Germania și Rusia să se cătină odinioară contele Buol între Rusia și între puterile vestice. Numai celui absolut puternic îi succede să susține până în sfîrșit preponderanța în rolul de mediator între două partide contrahente. Politica austriacă credea, că, observând în resboiul de Crimea față cu ambele părți rezerva, îi va succede să apăse după plac cumpăna. Lord Palmerston și Napoleon III însă se deciseră spre resboiul cu Rusia peste așteptările bărbătilor de stat din Austria, iar Rusia, vîndîndu-se să răsărită de Austria, încheia pace cu puterile vestice fără ca vreuna din acestea să consideră dorințele Austriei. Se poate, ca Austria să vrea să se decide, cu toate esperințele triste ce le facă, la o a doua ediție a reservelor?

Pericolul ați e mai mare ca atunci. Ați se nizuesc Rusia să se separe de Germania spre a putea irumpe apoi, în alianță cu Italia, Serbia și Muntenegru, în monarchia austro-ungară.

Pă elementul ați atât de cu influență al cehilor îl va multămînă pe deplin o atare politică de instaurare de către Germania și ministrul austriac, care ar sprințini în politica esternă spiritul acesta anti-german, ar fi însirat între sănții naționali ai cehilor.

Se pare că aici e punctul de mâncare, din care purceșdînd se pot explica contradicările dintre politica internă și politica esternă a Austriei. Fiind contele Kalnoky în stare să esopere o apropiere temporală spre Rusia, el va deveni în direcția aceasta profetul politicei slavo-federalistice. În chipul acesta s'ar restabili cea mai plăcută armonie între sistemul Kalnoky și sistemul Taaffe. Acești doi ministri ar putea în modul acesta, mergînd mână în mână, să schimbe tot ce s'a privit din partea Germanilor de base nestremutavale ale monarchiei. O Austria slavă, în alianță cu Rusia, deși s'ar întrebuiță din partea Rusiei numai la întreprinderi panslavistice, ar realiza visurile cele mai incumitate a lui Kolar, Palacky, Havliczek și Ljudevit Gaj. Peste puțin vor trebui să se resolva lucrurile. Ministrul de externe Giers va sosi dilele acestea la Viena.

El va încerca, basat pe vederile contelui Kalnoky, să zădărnică alianța Austriei cu Germania. Politica austriacă esternă se desvoală fără să influențeze de parlament și de forțele populare. Vocea noastră va suna poate în pustie și temerile noastre, pe care le exprimăm referitor la o eventuală reacție daunoasă a Austriei, poate că nu se vor lăsa în considerare, cu toate acestea noi vom urmări schimbările în politica austriacă și ca organ al opoziției germane vom cere susținerea principiilor, care au fost observate în cei din urmă trei ani. Nu noi cerem inovații. Opoziția cere să se observe politica esternă de până acum a monar-

chiei cu atât mai vîrtoș, căci ea însăși o aprobase la timpul seu. Înținta noastră de 3 ani încoace, adică cam din Septembrie 1979 de când cu finalisarea alianței austro-germane, dovedește destul de chiar, că nouă nu ne e atâtă de a face opoziție. Causa și numai causa e normativă pentru noi. Noi credem, că n'ar fi chiar o fericire, pentru statul austriac când contrarii contelui Taaffe, care au sprijinit pâna acum în delegațiuni politica esternă a monarchiei, ar fi necesitați să provoace o opoziție față cu politica rusofilă a contelui Kalnoky.

Din Paris ne aduce firul electric scirea, că principalele Iérôme Napoleon fu arestat. Arestrarea lui e cel mai potrivit și unicul răspuns, ce poate da republica franceză la manifestul principelui adresat națiunii franceze. Nică o dată n'a plesnit vre-un pretendent cu mai mare cutesantă forma de stat și legile existente, ca și principalele Napoleon prin manifestul afișat în 15 iunie curgătoare pre casele Parisului. Este trădare a afirma că dânsul e următorul domniei napoleoniștilor, de care domnie el nu va abdice nici odată; este trădare a provocă pre poporul francez la spargerea constituției, și apostrofa, că plebiscitul prin care s'a decretat actuala alegere a capului statului, e ilegală, căci codicele francez nu scie nimic despre ea. Semnificativ este, că principalele Napoleon păsesc cu manifestul său îndată după moartea lui Gambetta.

Iolibois a interbat în cameră despre arestarea principalei Napoleon. Dânsul susține, că publicarea manifestului este numai delict de presă. El s'a folosit numai de dreptul său, guvernul însă a trecut preste la sale. Ministrul de justiție răspunse, că manifestul nu fusese numai publicat, ci și afișat pe edificii. Aceasta s'a adus la cunoștință justiției, care în toată libertatea a decis arestarea. Judecătoria va decide mai departe. Guvernul e decis a veghe, ca legile statului să fie respectate de toți cetățenii și chiar și de principalele Napoleon. Floquet aproba răspunsul ministrului și face propunerea ca toți membrii familiilor, care au domnit vre-o dată în Francia, să fie eschiși de pe teritoriul Franției, din Algeria și din colonii. Cere tot odată și urgența propunerii sale. La propunerea lui Martin Feuillée se statoresc ordinea dilei și cu 417 contra 89 se aproba înținta guvernului și se decide urgența propunerii lui Floquet cu 328 contra 112 voturi.

În Cetinje a erupt criza ministerială. După o deșeșă din Catharo ministrul de externe, Radovic, ministrul de răsboiu, Plamenac și de finanțe Cerovic, și-au dat dimisiunea. Principalele încă nu s'a declarat față cu aceste dimisiuni. La casă că ele vor fi primite, Radovic va fi numit de ministrul plenipotențiar în Constantinopol și Gerovic de guvernator în Niksic.

În Stambul se petrece tot comedia cea veche. S'a descoperit o conjurație a cehilor contra sultanului. Lucrul a ajuns la ciocnire formală între garda albanească și conspiranți, în care dintre cei din urmă au rămas mulți morți. Frica în palat și oraș este foarte mare.

Cestiunea dunăreană se află tot în stadiul vechi. Diarele austriace se află indemnante să susțină că la conferința din Londra România va fi admisă numai în casul, dacă va accepta ca basă a desbaterilor cunoscuta propunere Barrère. Diarele din România încă nu rămână detoare cu răspunsul, și cu deosebire „Romanul” le dă răspunsul potrivit.

— Da cum să nu? La părintele, eu mi-l făceam pe al meu, singur singure!

Sau nu l'ai făcut nici decât? Tot una o se vedem!

— Ei, domnule Goefle, mătușa-mea mi-a diș ați dimineață, când a venit la Falun, să mă trimîtă cu Dta: „Tu nu vei avea nici un lucru în castelul unde ai să te duci cu stăpânul tău. În castelul baronului de...“

De Waldemora.

— Da, da, așa a diș. Acolo sunt odăi frumoase pururea curate, și o grămadă de domestici, care fac tot Dl Goefle voiesc să fi acolo și se comandezi în locul Dlui căci el nu numai voește să lăse pe François și François nu rămâne în odaie. El să duce de bea și și petrece cu ceialaltă lachei, și Dlui este nevoie să umbla pretutindinea și a l chemă când are trebuință de ceva. Această deranjează. Dlui nu iubește astfel de lucruri nici de căt.

Tu te vei purta bine; tu vei rămâne tot pe lângă Dlui, ai priceput? Tu-l vei servă, și alți te vor servi pe tine.

— Așa dară, diș doctorul, astfel, de socoteală și ai făcut?

— Ei, eu mă port bine, domnule Goefle; stau tot pe lângă Dta, precum vezi; eu nu voi umbla cu lacheii cei mari din castel!

— Ar fi mai bine!... Dară te vei și pădi!

Diarul „Națiunea“ în Numărul 1 din 5 Ianuarie st. v. a. c. ne comunică în cestiunea aceasta următoarele:

Până la întrenirea conferinței dunărene la Londra se vede că are să mai curgă încă multă apă pe vale. Causa este că puterile n'au hotărît încă asupra întrebării: Să se invite și România la conferință sau nu? În timpul din urmă a întrevenit și Serbia pe lângă marile puteri ca să fie admisă la conferință. Politische Correspondenz este informată că străduințele Serbiei n'au fost zadarnice. Din cauza aceasta guvernul din Belgrad s'a hotărît să trimite un reprezentant oficios, care se asculte desbaterile în conferință. Dificultățile le a sporit insușii guvernului din Bucuresci, cerând sprijin când la Viena, când la Petersburg și declarând că propunerile Barrère nu o poate primi cu nici un preț, dar va așterne conferinței un compromis.

Din cauza atitudinei României se poate intempla ca conferința să remâne fără nici un rezultat, de oare ce Austro-Ungaria după cum se scie, a pus ca conditio sine qua non primirea neschimbătă a propunerii Barrère. Cei din Bucuresci de sigur trăiesc în credință, că nici o putere nu se va hotărî să se lească pe România să primească hotărîrile conferinței. De altă parte atitudinea Rusiei insușă neincredere de oarece guvernul rusesc a răspuns la invitația engleză, că Rusia va consimă la prelungirea puterilor comisiunii europene numai sub anumite condiții. Despre natura acestor condiții, acoperite cu vîlul secretului, în zadar și bat capul diplomații. Toate privirile sunt îndreptate spre d. Giers, despre care se dice că cu ocazia unei venire sale la Viena va căuta să înăture toate dificultățile ce întâmpină soluția cestiunii dunărene. Până acum este puțină speranță de succes și așa sferile diplomatici să măngăie cu aceea, că conferința va hotărî prelungirea puterilor comisiunii dela Galați pe un an sau pe doi și rezolvarea tuturor celorlalte cestiuni se va lăsa pe timpuri mai bune.

„Naumovicz“.

În numărul precedent am făcut amintire despre esirea din legătura bisericiei greco-catolice a unui membru însemnat al acestei biserici și despre convertirea lui la credința greco-orientală. Aceasta e prepositul Ioan Naumovicz. Am vîdut și curagiul, cu care sciu se pășească față cu atotputernica România catolică și vederile, ce le are acest bărbat relativ la primatul papal. „Deutsche Zeitung“ în numărul său din 14 Ianuarie ne împărtășește unele detalii despre acest bărbat. Naumovicz a fost între anii 1873 și 1879 conducătorul fracțiunii rutene în casa deputaților, băchiar capul aceleia. În anul 1879, făcându-se alegeri noi, Naumovicz trebuia să cedeze mandatul de deputat unui polon, căci propria gândă acestor-a căștigase în districtele rutene teren valorabil. De atunci și până în anul trecut nu se mai auă de numele Naumovicz. Spre surprinderea lumii se vesti de odată, că în Galicia între Ruteni se făresc comploturi, care au de scop separarea Galiciei de Monarchie și împreunarea ei cu Rusia. În procesul de înaltă trădare escat în urma faimelor de soiul numit, în care fu încurcat și Naumovicz bărbatul acesta respinsă înaintea judecătoriei acusa în mod rezolut. El nu făcă nici un secret din aceea, că pe căt și e de mare patriotismul pe atât și iubesc și

— Nu este altă cale spre castelul nou, decât lacul?

— Nu, în adevăr; de ar fi alta, precum vîd, tu ai și fi la lacheii cei mari, galonați.

— Ba nu domnule Goefle, fiind că Dta nu o voești!

— Dar căt era de frumos acolo!

— Unde? La Waldemora?

— Da, așa să numește castelul nou...

O! Domnule Goefle, a fost cu mult mai frumos decât aici! și acolo era atâtă lume! Acolo nu mi ar fi frică!

— Foarte bine, domnule Nils, aceasta îmblătate prin cap, palatul acela, plin de lume, de sgo-mot, de luminări, de aurării, de desordine și de măncări!

Din parte-mi, nu este gîrstul meu a petrece noaptea la bal și a împărtăși în diua următoare din intemplare o oadă cu patru sau cinci tineri nebunici, aprinși de vin sau de ceartă! Mie-mi place a mânca puțin, însă adese și linisit, a durmi vr'o căteva ore, însă cu tienă.

Eu, altcum n'am venit aici să-mi petrec. Am a regula afaceri importante pe sama baronului; îmi trebuie odaia mea, masa mea, uneltele mele de scris și ceva linisice.

Îl aflu neamabil, pe scumpul acesta baron, uitându și în mijlocul festivităților și petrecerilor sale

să bolnav, și noi ne petrecem bine, crede-mă! Noi faceam că era dioa, corăbii mici de hârtie sau sănii mici, din miez de pâne!

— A! a! bine că scie aceasta diș doctorul în drepturi mărios; și Gertruda imi spuse că tu te ai făcut în casa aceea de folositor!

— O! domnule Goefle, am fost foarte folositor!

— Da, pentru corăbile de hârtie și sănile din miez de pâne! Aceste sunt lucruri foarte folositoare de sigur: dacă, în etatea în care esci nu scii face altceva

— Ei, domnule Goefle sciu chiar atâtă ca și ceialaltă băieți de dece ani!

— De dece ani, la naiba? tu esci numai de dece ani? Si mătușa ta te face de trei-spre dece sau patru-spre-dece! Ei bine ce ai, tîndălă? De ce plângi.

— De ce mă înfrunți, domnule doctor! Nu este vina mea, că sunt numai de dece ani.

— Așa este. Eată prima vorbă cu minte de căd-dimiueta de când am fericirea a te avea în serviciul meu. Ei bine, stergeți ochii și nasul! Nu sunt mărios pe tine. Tu esci mare și tare pentru etatea ta acesta este ceva și ce nu scii, vei înveța, așa i?

— Așa, așa, domnule Goefle. Nu pretind mai mult. Dară vei înveța iute?... Eu sunt foarte nerăbdător, te avertizez!

— Da, da, domnule Goefle, am se înveț îndată scii face un pat?

poporul său și pe atât se ține și el de propria biserică și de limba aceluia. De chiarările acestea ale lui Naumovicz au provocat în cele din urmă cestiunea așa numită rutenă. Dacă li s-ar lua Rutenilor biserica lor proprie limbă rutenă ar degenera într-un dialect polon și naționalitatea rutenă ar inceta a mai exista ca factor politic.

În estul Europei religiunea și naționalitatea sunt strins legate una de alta. Astfel e în Galicia. Caracteristica naționalității e confesiunea. Polonul e romano-catolic pe când Rutenul greco-catolic. Rutenii au apărut odinioară, precum arată și numirea lor de „uniți“, bisericei orientale. Sub domnia polonă, venind catolicismul la influență, s-a indeplinit unația Rutenilor cu Roma. Uniunea aceasta a fost mai mult esterioră.

Episcopii ruteni recunoscă, ce e drept, pe Papa de cap al bisericii, vaticanul fu silit însă a permite folosirea limbii rutene la serviciul divin și căsătoria preoților. Pe lângă deosebirea aceasta mai e și calendarul, care asemenea a contribuit, ca biserică rutenă și polonă se rămână separate una de alta. Rutenii au rămas și după Unație pe lângă calendarul Iulian, așa încât sărbătorile lor diferează de cele ale polonilor romano-catolici cu 12 zile.

Poporul ruten de pe sate nu scie, că papa din Roma e capul suprem bisericesc atât al seu cât și al domnului seu pămîntean. Totul ce lăsă surprinde e, că domnul seu sărbează crăciunul într-o zi, care pentru el e zi de lucru. Calendarul încă a contribuit mult la aceea, ca poporul ruten, cu toate asupririle polone se nu și părăsesc insușirile sale.

În Galicia Polonii au venit la putere. S-au polonat oficiu și scoala, așa încât numai milizia și pajura mai amintesc, că Galicia e încă provincie austriacă. Milioanele cele 3 de Ruteni trăiesc încă, cu toate că s'a redus numărul reprezentanților lor din parlament la 3. Biserica proprie rutenă e scutul cel mai puternic al naționalității rutene. E deci de prevăzut, că pentru de a desmembra pe poporul ruten, e de lipsă a-i jigni biserica. Din partea polonă se susține, ce e drept, că o parte a clerului ruten nutrește tendințe, cari ar avea de scop desfacerea uniunii cu Roma și reîntoarcerea în sinul bisericei ortodoxe reseruite rusești. Punctul acesta a jucat mare rolă în procesul de înaltă tradare. Procesul s'a terminat cu absolvarea acuzaților, cu toate acestea arhiepiscopul Sembratovici silit să se repărească, iar Vaticanul se vede necesitat a preda mănăstirea basiliană din Dobromil, unică mănăstire a Rutenilor galițieni, iesușilor, spre a crea un contrapond propagandei rusu-ortodoxe; așa ne asigură cel puțin foile polone. Organele rutene văd în o atare procedurală a curiei încercarea, de a contopi biserica rutenă cu Roma.

Mână în mâna cu luarea mănăstirei dela Ruteni se facură strămutări și demisionări cu mai mulți prelați ruteni. În deosebi se subtrase capitolul din Lemberg unei fundamentale „purificări“. În castra polonă era mare bucurie pentru energia, desvoltată în direcția aceasta și se pare, că cestiunea rutenă e rezolvată în modul dorit.

Vine acum scirea din Lemberg, că preotul I. Naumovicz a trecut la biserica ortodoxă rusească și că într-un script către Papa a și arătat motivele, cari l'au îndemnat să facă acest pas. Importanța acestui pas nu zace singur în aceea, că exemplul lui Naumovicz va afla imitatori, ci cu deosebire în impreguirea, că avem ocazie a face o privire

în dispoziția ce domnește în Galicia între Ruteni. Departe trebuie că au ajuns lucrurile în Galicia, încât un preot cărunt să se vadă necesitat a ei publice din o comunitate bisericească, în a cărei mijloc a jucat până acum o rolă atât de însemnată! Afacerea aceasta merită și interes eminent politic. Dacă ar fi situată Galicia în sudul sau vestul monarhiei, din punct de vedere politic ar fi indiferent, că Rutenii susțin său nu uniunea cu Roma. Galicia e provincie mărginată cu Rusia, de aceea e trecerea lui Naumovicz la biserica rusească de deosebită însemnatate, care interesează și alte cercuri și nu numai pe cele bisericesc. Propaganda catolică ultraistă poate produce rezultate chiar opuse la Ruteni. Interesele austriace și cele specifice polone, trebuie să scim, nu sunt identice. Austria n'are interes a face capital din cestiunea rutenă.

Varietăți.

* (Reuniunea română de cântări din Sibiu.) După strălucitul concert al reuniunii, despre care făcuseră amintire în Nr. trecut al diariului nostru, în 6 Ianuarie a. c. s'a aranjat din partea reuniunii o petrecere cu joc în sala dela „Imperatul Roman“. Petrecerea a fost foarte animată. Sunt rare zilele de veselie a le românilor. În criticele timpuri de astăzi, unde suntem condamnați a purta numai sarcinile statului având a se bucura de beneficiile lui poporul cel ales, toată năsuința noastră ne este îndreptată spre a conserva cele ce ne-au mai remas. Si omul, care precum și noi e atacat până și în existență sa națională numai are când să se facă voia bună. Petrecerea a avut caracter curat familiar. Inimă curată înimă sinceră intimpină ori unde priviai, și ne cădea bine a observa aceasta, căci numai înderește și conlucrarea reciprocă sinceră ne mai poate salva. *Vivat sequens.*

* (Arestarea principelui roșu.) Din incidentul arestării principelui Iérôme Napoleon, care ca șef a domniei napoleoniști a candidat la tronul Franciei, ne simțim îndemnați a reflecta la viața densusului de până ac. ma.

Iérôme Napoleon este fiul regelui de odinioară Lustik de Westfalia din căsătorie cu o principesa de Würtemberg. În anul 1853 la denumit Louis Napoleon principe de Franța senator și consilier de stat. Cu un an mai târziu a comandat o diviziune la Crimeea, de unde să reîntorsuți mult după cum se dicea din cauza de boală. De atunci i-a rămas numele de „Plon“ „Plon.“ În 1857 s'a căsătorit el cu principesa Matilda, fica lui Victor Emanuil, dela care i se născuță doi fiți Victor și Louis, fișorii pretendenți la tronul Franciei și o fică Adelaïda. În anul 1861 la provocat principale Aumale la duel pentru un atac îndreptat în senat asupra Orleanilor, însă Jérôme Napoleon refuza de a se duela. Cu asemenea antecedente de bună samă nu va câștiga nici un pretendent inima francezilor. E lucru cunoscut mai departe, că principalele Jérôme Napoleon se avanta preste socialiști și liberi cugetători și trăia în continuă ceartă cu evlavioasa Eugenia.

După căderei imperiului petrecuți cățiva ani în Italia, regatul socrului său, după aceea se reîntoarse în Franța, unde petrecuți până acumă în liniște. Principalele Jérôme trece în ochii poporului de o figură comică și republica francesă va face foarte bine dacă pentru această înaltă trădare l'va da

— Mi frică de urs, răspunse bravul Nils, și Dta ai vorbit cu domnul părinte la falun de ursoaică cea mare. Bine am auzit-o!

— Eu? Am vorbit de ursoaică cea mare? A! Da, adevărat!

Părintele se ocupă de astronomie, și noi dicăm... dară linișteste voinice! Noi am vorbit de constelația ursoaică cei mari, care este în cer.

— A! Ea este în cer, ursoaică cea mare! esclama Nils cu bucurie. Așa dară ea nu este aici? Nu va veni în odaia aceasta?

— Nu, disse advocațul ridând. E prea departe prea sus! Dacă ar voi să se coboare, și-ar zdrobi ghiarele. Ei, nu-ți mai este frică?

— O! Nu, nici decât. Numai de nu ar cădea jos!

— E! Ea este ținută acolo sus de șepte cuie de diamanți frumoși, crede-mă!

— Bunul Dumnețeu a bătut-o cu cuie, fiind că a fost rea?

— Așa se vede! Dar acum nu-ți mai e frică de ea?

— Nu, disse Nils cu un gest foarte sceptic.

— Dute dară de căută pe Ulf și spune-i...

— Domnule Goefle, Dta ai mai vorbit și de omul de zăpadă?

— Da. Ei, spunem! tu ascultă la toate, ce se vorbesce... foarte frumos!

preste graniță. El e de 61 de ani și s'ar putea aștepta dela el mai multă înțelepciune și tactică.

* (Catastrofa din Berditschew). Dureroasele sciri despre arderea circului în numitul oraș s'au adverit în tot cuprinsul lor. Din cenușa circului s'au scos până acum mai mult de 300 de cadavre. Starea în carea s'a aflat mai multe cadavre arată, că în desperata luptă mulți au fost sfârmați și sfârtați înainte de a deveni pradă flacărilor. Mai multe trupuri s'au aflat dărăburite pe sub bânci. multime de copii zăcea în bucăți pe sub celealte cadavre. Guvernatorul din Chiev veni și el în oraș se privescă această catastrofă. Spectacolul era înspăimântătoriu.

Toate cadavrele erau întinse pe un ses în fața orașului spre a se putea face mai cu înlesnire cu noascerea lor. Dureroasele scene petrecute aici în fața ciungăritelor cadavre nu se pot descrie. Numărul cadarelor depuse pâna în a doua zi după arderea circului se urcă la 321, și nu se scie câte se vor mai fi aflat. Se dă cu socoteala, că încă mulți oameni se vor mai fi afundă printre ruine. Toate silințele de a mărtui ceva fură zădarnice așa de mare au fost confusia și puterea flacărilor. Păreții circului erau duplii. Spațiu dintr-o era umplut cu paie spre a servi contra frigului. Mai adaogem încă multul fén și lemnele ce se aflau acolo, ca: scaune, păreți etc. Pompierii veniți prea târziu se dice din cauza, că columbele le-au fost inghețat în riu.

Scirile despre cauza escării focului sunt foarte diferite. Prima scire, că focul s'ar fi escat din o țigără, aruncată de un servitor în grajd, s'a desmîntit.

După unele telegramme mai nouă focul lăsat pus nihilistii din Rusia. Scirea aceasta o a dus un student la Chiev și el și fu îndată arestat. Pe urmă s'a constatat că cauza incendiului a fost neglijență. Directorul circului Costali, care avea să reprezinte reuniunea cu o rudenie a sa, cu Ferro, fu arestat, căci înainte de catastrofă bătu cu cuie câteva uși. Sa constatăt însă că el numai spre a cruna publicul de curenț a făcut o aceasta. Perderile orașului Berditschew cauzate prin acest foc sunt necalculabile.

După catastrofa cu teatrul de pe Ring din Viena din 8 Decembrie 1881 aceasta e cea mai teribilă și a costat mai multe vieți de oameni. Viața a mii de oameni e pusă în joc prin neglijență unor indivizi fără conștiință.

* (Biletul contelui Wimpffen adresat contelui Kalnoky) s'a predat prin ministrul președinte dietei în original. Biletul cu cunoscutul cuprins laconic e scris pe hârtie de epistole foarte fină cu trăsurile caracteristice diplomatic. Trăsurile mari și fine par a fi depinse și nu prea dovedesc, că autorul lor ar fi în ultimele momente ale vieții sale.

Cuprinsul biletului face impresiunea unei invitații la prânz și nici decât a întrepunerei „la Majestatea Sa Imperatral“ pentru muere și copil, ca se nu aibă aceștia a suferi pentru urmările nenorocitei chirii. Un contrast mai patrundător nu'ți poți închipui decât cum e cel dintre eleganța biletului și dintre cuprinsul acestuia.

* (Reinpatricka Ciangailor). În afacerea aceasta s'a ținut dilele trecute sub preșidiul deputatului P. Szontagh earashi o conferință în care s'a primit concluzia: a se recerca guvernul ca se însemne căile și mijloacele precum și sprințul statului, preste tot basa, pe care s'ar putea efectua renpatriarea.

— Da, domnule Goefle, răspunse Nils cu sine-

ritate, eu ascult la toate.

— Ei, apoi ce cugeți ce este omul de zăpadă?

— Nu scu, dl părinte ți-a șis ridând: „Te duci dară la omul cel de zăpadă?“

— El va fi vorbit de un munte, ce se numește așa, precum mi-se pare.

— Ba nu! Dta ai șis: „Tot așa drept merge?“ Si părintele a răspuns: „El vînează mereu pe lacul său.“ O! Eu pricep limba svedă crede-mă, așa de bine ca cea dalecarliană.

— De aci concludi...

— Că în lacul, peste care tocmai am venit este un om de zăpadă care umblă!...

— Așa este! și care este însoțit de un urs mare! Tu ai imaginea, mititelule! Este un urs alb sau negru?

— Nu scu, domnule Goefle.

— Totuși ar trebui să scim aceasta, înainte de ce incepem să cinăm în odaia asta. Dacă s'ar pune cu noi la masă?

Nils bine vedea că dl Goefle își bătea joc de el, și încep și el a ride.

Doctorul să felicită de mijlocul său spre vindecarea copiilor de frică, pre când Nils, devenit earashi tăcut și șise:

— Domnule Goefle, aid' să mergem de aici! E loc prea urit!

(va urma.)

* (Istoria unei denumiri.) Un jurist absolut fu aplicat pe rînd pe lângă mai multe oficii ca practicant nesalarisat și ca diurnist salarizat nu tocmai splendid, fără ca să o poată aduce la o aplicare definitivă, cu toate că competase de nenumerate ori. Competând deci de altă dată la un post de cancelist devenit vacant, își acluse pe lângă testimoniiile de cari dispunea, și cele 70 de rugări ce i s-au fost respins de căte ori au competit, spre a dovedi, că de căte ori s'a rugat târă succes pentru de a i se oferi un post stabil. După scurt timp îi sosi decretul de denumire.

* (La facultatea din București) se vor inscrie de aici înainte după cum ne spune „Națiunea din 6 Ianuarie și studenți cari vor prezenta bacalaureate sau testimonii de maturitate streine. Primirea se va face după ce toate aceste acte vor fi legalizate de ministerialele de unde le posed visate de ministerul României externe.

* Cununile de flori, ce s-au adus la ceremonia funebră a lui Gambetta, au fost în număr de 1020.

Nr. 778 S. [338] 1-3

CONCURS.

Subscrișul consistoriu oferă un stipendiu de 500 fl., pe trei ani unui tinér, carele se va pregăti în institutul agronomic din Ungarisch-Altenburg pentru profesura de agronomie la institutele de teologie și de pedagogie.

Petenții au se producă următoarele documente:

1. Atestat de botez că sunt români gr. or.

2. Atestat de maturitate de gimnasiu s'au de scoala reală.

3. Atestat dela medic, că sunt de constituție sănătoasă.

4. Atestat că afară de limba română mai posed și limba maghiară și germană în așa grad, ca se poate asculta prelegerile la numitul institut.

Mai departe cel ce va câștiga acest stipendiu se va deobliga a servi la predilesele institute cel puțin 10 ani de dile.

Petițiiile instruite cu atestatele de mai sus au să se trimită încoace până la finea lui Iulie 1883 st. v.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 18 Noemvre 1882.

Consistoriul diecesan.

Ioan Popasu m. p., episcop.

Nr. 319.

[337] 3-3

EDICT.

Nicolae Isdrailă de religiunea gr. din Slimnic cercul Sibiului, carele de trei ani cu necredință a părăsit preleguita lui soție Maria n. Hania tot de acolo, fără a se săcă ubicațiunea lui, se citează prin aceasta: că în termen de trei luni dela prima publicare a acestui edict să se prezenteze la subsemnatul scaun protopresbiteral ca formatrimonial de I. instanță căci la din contră și în absenție se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupra ei de soția sa.

Sibiu 20 Decembrie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiului ca for matrimonial de I. instanță.

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestimente și recuise bisericescă

de rit catolic și grec.

[205] 18-30

în Budapesta, strada Vácului, Váczi utca Nr. 17.

Felon sau Odajdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapor. Toate felinile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

Comandă se efectuează prompt. — Obiectele, care nu vor conveni, se vor schimba cu altele

vor pe altariu, potiruri, pietohlebniță, cădelnițe, pacifică, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărti de Evangeliu etc.

LOTERIA ESPOZIȚIUNEI TRIESTINE.

Tragere irevocabil în
18. Februarie 1883.

1. nimeritor principal: bani gata 50.000 floreni sau 8.800 galbini.
2. nimeritori principali: bani gata 20.000 floreni sau 3.500 galbini.
3. nimeritori principali: bani gata 10.000 floreni sau 1.750 galbini.
4. nimeritori principali: Colet și cercei cu brilante, preț de căte 5000 fl.

Patru nimeritori: Scule de aur cu brilante și mărgele în preț de căte 5000 fl.
Cinci nimeritori: Scule diverse în preț de căte 3000 fl.

987 nimeritori în preț de căte 1000, 500, 300, 200, 100, 50 și 25 floreni.

1000 nimeritori
în preț de
fl. 213.550

Una soarte 50 cruceri!

1000 nimeritori
în preț de
fl. 213.550

Comandă pe lângă achiziția a 15 cr. spese de port sunt să se adresa la

TRIEST,
P. Grande N. 2. Despărțemēntul loteriei Espozitiei Triestine

FILIALA VIENĂ
Fleischmarkt N. 2.

Redactor răspundător Nicolau Cristea.

Mai mulți deputați pretind eschiderea din armată a principelui de Orleans. Prințul Napoleon se află bine și e tractat cu multă rezervă. Bonapartistii fac în continuu larmă pentru Napoleon, iar foile din bulevard se ocupă în coloane întregi cu persoana lui. Publicul începe să reacționeze la afacerea aceasta.

Bonapartistul Cuneo d'Ornano a recunoscut în Cameră, că el însuși ar fi afișat placante cu manifestul napoleonic. El susține, că manifestul nu valoarea legea adusă în anul 1881.

Loterie.

Miercuri 17 Ianuarie n. 1883.

Brün: 7 47 51 58 90

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18. Ianuarie n. 1883.

Viena B-pestă		
Renta de aur ung. de 6%	118.30	118.20
Renta de aur ung. de 4%	85.55	84.50
Galbin	5.65	5.63
Napoleon	9.51½	9.05
100 mărci nemțesci	58.75	58.70

[338]

2-3

Numai odată

se ofere o ocazie așa de favorabilă de a procura un orologiu excelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întregul continentul European, n'au lăsat neașteptă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masă, care a periclitat existența fabricilor. Își fabrică reprezentată de noi, care e cea dintâi și cea mai însemnată fabrică de orologiu, a închiș de o camă fabrică sa, încrezându-ne pe noi cu vîndărea fabricatorilor săi. Acestea să numitele orloaje-de-buzunar - Washington sunt cele mai bune de pe lume, sunt foarte eleganți gravură și înfrumusețate și lucrate după sistemul americană.

Toate orolagile sunt repassate (examinate) pe secundă și garantă pentru fiecare 5 ani.

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că suntem gata a reprimi și schimba fiecare orologiu, ce nu convine. 1000 remontoire de buzunar fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acuratețe extra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai multe fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unul.

1000 ancore exemplare de luce din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arătător de secunde, sticla lată de cristal, mai multe fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.

1000 orolagile cilindre înfrumusețate în capsulă de nickel argint, cu sticla lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț și medalion și cutie de catifea, mai multe fl. 5.60 unul.

1000 orolagile cilindre înfrumusețate în capsulă de nickel argint, probat de oficiul monetar c. r. de 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. Orolagile au costat mai multe fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.

1000 orolagile remontoire - Washington de buzunar din argint greu și veritabil de 18 lobi probat la oficiul c. r. de punicare, ne lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mecanism de nickel așa incă orolagile aceste n'au nici când lipsă de reparatură. Orolagile aceste au costat mai multe fl. 40 și astăzi se capătă cu prețul fabulos de este numai cu fl. 20. Afară de aceasta lângă fiecare orologiu se dă gratuit un lanț, medalion și cutie de catifea.

1000 orolagile pentru doamne de aur veritabil cu 10 rubinuri, mai multe cu fl. 40, acum cu fl. 20.

1000 orolagile remontoire de aur veritabil pentru domni sau doamne, mai multe cu fl. 100 acum fl. 40.

650 orolagile de părte cu incadratură de emalțel cel mai fin și cu mecanism de sunat, mai multe cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 orolagile destăptătoare cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca orolagile pe masa de scris, mai multe fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 pendule en lucru foarte fin de sculptură în căsuță înalte gotice de lemn, de întors în fiecare a optă și regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare ce un astfel de orologiu și în 20 de ani nu are preț indotit să nu lipsească astfel de orologiu din nici o familie, mai cu sămăpentru că astfel de piesă de cabinet este decor în fiecare locuință. Orolagile aceste costă mai multe fl. 35, acum numai fabulos preț excepțional de este de fl. 15.75 unul.

Comandă cineva orolagile pendule are să adauge și o arvnă.

Adresa:

Desfacere de orolagile

Fabricei de orolagile Fromm.
Viena Rothenhurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Editura și tipariul tipografiei archiepiscopale.